

طرحنامه کرسی ترویجی

۱. مشخصات ارائه دهنده (گان):

نام و نام خانوادگی:	محمد جواد حیدری خراسانی
میزان تحصیلات:	دکتری
رشته تحصیلی:	فقه و مبانی حقوق
مرتبه علمی:	استادیار
نام و آدرس محل اشتغال:	قم. دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه قم
شماره تلفن:	09127733714
آدرس ایمیل:	Mhmdjwadhrykhorasany313@gmail.com
شناسه ORCID :	Mj.h.khirsani@gmail.com

۲. عنوان کرسی:

عنوان فارسی: ضرورت توجه به فقه اجتماعی و ارائه مدلی نوین برای حل مشکل اشتغال و بیکاری
عنوان انگلیسی: The need to pay attention to social jurisprudence and present a new model to solve the problem of employment and unemployment
عنوان عربی: ضرورة الاهتمام بالفقه الاجتماعي وتقديم نموذج جديد لحل مشكلة التشغيل والبطالة

۳. خلاصه طرحنامه: (حداقل ۱۰۰۰ و حداکثر ۲۵۰۰ کلمه):

در دنیای امروز، توجه به فقه اجتماعی به عنوان یکی از ضرورت‌های اساسی زندگی جمعی ما مطرح است. فقه اجتماعی شاخه‌ای از فقه است که به زوایای مختلف زندگی اجتماعی می‌پردازد و احکام تکلیفی و وضعی دولت و ملت را در عرصه‌های مختلف بیان می‌کند. این شاخه از فقه نقش مهمی در تنظیم روابط اجتماعی، تعیین حدود و ثغور حقوق و تکالیف افراد و نهادها و همچنین در تعیین سیاست‌های کلان حکومتی ایفا می‌کند. غفلت از این حوزه مهم باعث ایجاد خلاها و ابهام‌هایی در حکمرانی شده است که حل آن‌ها مستلزم بازنگری و اصلاح دیدگاه‌هاست.

فقه اجتماعی می‌تواند به عنوان یک چارچوب نظری و عملی، راهنمایی برای سیاست‌گذاران و مدیران در جهت تحقق عدالت اجتماعی و توسعه پایدار باشد. اهمیت حکمرانی شایسته و نقش فقه اجتماعی در آن، بیش از پیش در حل معضلات اجتماعی و اقتصادی کشور احساس می‌شود. حکمرانی شایسته به معنای مدیریت عادلانه، پاسخگو و کارآمد است که هدف نهایی آن، سعادت و خوشبختی مردم باشد. تحقق این هدف نیازمند اصلاح نگرش‌ها، طراحی مدل‌های نوآورانه و اجرای دقیق برنامه‌هاست. مدیران باید بدانند که ورود به عرصه حکمرانی مسئولیتی سنگین است و تنها زمانی حکمرانی شایسته تحقق می‌یابد که هدف آن فراتر از منافع جناحی و سیاسی باشد و بر تحول و توسعه پایدار تمرکز کند.

برای رسیدن به این هدف، نیازمند نقشه‌ای جامع، دقیق و عملیاتی در قانون‌گذاری و اجرا هستیم که بتواند زمینه‌ساز توسعه همه‌جانبه و پایدار شود. این نقشه راه باید بر مبنای اصول فقه اجتماعی و با در نظر گرفتن شرایط و مقتضیات روز طراحی گردد تا بتواند به صورت مؤثر مشکلات و چالش‌های اجتماعی و اقتصادی را حل کند.

ضرورت جعل قانون و آموزش مهارت از کودکی

یکی از مهم‌ترین چالش‌های امروز کشور، معضل اشتغال جوانان است که نیازمند راهکارهای اساسی و بنیادین می‌باشد. وضع قوانین حمایتی در مجلس شورای اسلامی که سرمایه‌گذاری روی آموزش مهارت‌ها را از دوران کودکی تضمین کند، یکی از مهم‌ترین راهکارهاست. اگر کودکان از سنین پایین، مثلاً حدود ۱۰ سالگی، مهارت‌های کاربردی و کارآموزی را بیاموزند، در آینده به استادکاران ماهری تبدیل خواهند شد که می‌توانند در بازار کار نقش مؤثری ایفا کنند. این فرآیند نیازمند همکاری هماهنگ بین خانواده‌ها، نظام آموزشی و دانشگاه‌هاست تا در کنار آموزش‌های علمی، مهارت‌های فنی و کاربردی نیز به دانش‌آموزان و دانشجویان آموزش داده شود.

آموزش مهارت از کودکی علاوه بر اینکه موجب افزایش توانمندی فردی می‌شود، به رشد اقتصادی و کاهش بیکاری نیز کمک شایانی می‌کند. این آموزش‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که علاوه بر انتقال دانش نظری، توانایی‌های عملی و کاربردی را نیز در دانش‌آموزان تقویت کنند. به عنوان مثال، به جای کاشت درختان زینتی در مدارس و پارک‌ها، می‌توان درختان میوه کاشت که علاوه بر افزایش تولید محصولات کشاورزی، فرصتی برای آموزش عملی اصول کشاورزی و اقتصاد مقاومتی فراهم می‌کند. این رویکرد می‌تواند به تربیت نسل توانمند و خودکفا کمک کند و به کاهش بیکاری و تقویت اقتصاد خانوارها منجر شود. همچنین، آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای باید با توجه به نیازهای بازار کار و فناوری‌های روز دنیا طراحی و به روز شود تا دانش‌آموختگان بتوانند به راحتی وارد بازار کار شده و نقش مؤثری در توسعه اقتصادی کشور ایفا کنند. در این مسیر، نقش خانواده‌ها نیز بسیار مهم است، زیرا حمایت و تشویق خانواده‌ها به یادگیری مهارت‌های کاربردی می‌تواند انگیزه کودکان و نوجوانان را برای یادگیری افزایش دهد.

ارتباط علم و اشتغال

حل مشکل بیکاری مستلزم ایجاد ارتباط مستقیم و مؤثر بین علم، فناوری و نیازهای بازار کار است. متأسفانه بسیاری از پژوهش‌های دانشگاهی به تولید مقالات غیر کاربردی و کم‌اثر منجر می‌شوند که تأثیر ملموسی بر بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی ندارند. پژوهش‌های کاربردی، برعکس، می‌توانند مهارت‌آفرین باشند و نقش مؤثری در حل مشکلات کشور ایفا کنند. برای تحقق این هدف، باید:

۱. تبیین مرز علوم و فنون: مشخص شود کدام حوزه‌های علمی باید پژوهش‌های کاربردی انجام دهند، کدام حوزه‌ها پژوهش‌های بنیادی و غیر کاربردی و کدام حوزه‌ها پژوهش‌های توسعه‌ای داشته باشند تا پژوهش‌ها جهت‌دار و هدفمند شوند. این تقسیم‌بندی به پژوهشگران کمک می‌کند تا تمرکز خود را بر حل مسائل واقعی جامعه و اقتصاد قرار دهند و از پراکندگی و اتلاف منابع جلوگیری شود.
۲. تمرکز بر پژوهش‌های کاربردی: به پژوهش‌هایی که منجر به تولید علم کاربردی، اختراع، فناوری و محصول ملموس می‌شوند، امتیاز ویژه داده شود تا انگیزه پژوهشگران به سمت حل مسائل عملی سوق یابد. این امر می‌تواند باعث توسعه فناوری‌های نوین، افزایش بهره‌وری و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید شود.
۳. تغییر معیارهای ارزیابی پژوهشگران: پژوهشگران علوم فنی و کاربردی باید بر اساس اختراعات، نوآوری‌ها و دستاوردهای عملی ارزیابی شوند، نه صرفاً تعداد مقالات علمی. این تغییر نگرش باعث می‌شود تا پژوهشگران به جای تمرکز صرف بر تولید مقالات، به دنبال خلق ارزش افزوده و حل مشکلات واقعی جامعه باشند.

ارتباط بین علم و اشتغال باید به گونه‌ای باشد که پژوهش‌های دانشگاهی و فناوری‌های نوین، مستقیماً به تولید محصولات و خدمات مورد نیاز بازار منجر شوند و بدین ترتیب زمینه اشتغال پایدار فراهم گردد. این ارتباط می‌تواند با همکاری نزدیک دانشگاه‌ها، صنایع و بخش خصوصی تقویت شود.

بازنگری در نظام آموزشی و پذیرش دانشجو

برای رفع معضل بیکاری، نظام پذیرش دانشجویان در مقاطع تحصیلات تکمیلی باید بر اساس نیازهای واقعی کشور و توانایی دانشجویان در تولید خروجی‌های کاربردی تنظیم شود. معیار اصلی پذیرش باید تلاش، مهارت‌محوری و خروجی عملیاتی باشد. این رویکرد دانشجویان را به سمت پژوهش‌های مهارت‌محور هدایت کرده و زمینه‌ساز حل مشکلات اشتغال خواهد شد. به عنوان نمونه، پذیرش دانشجویان در رشته‌های فنی و مهندسی باید بر اساس اختراعات، پروژه‌های عملی و محصولات کاربردی باشد، نه صرفاً تعداد مقالات علمی. این رویکرد باعث می‌شود که دانشجویان به جای تمرکز صرف بر پژوهش‌های نظری، به دنبال حل مسائل عملی و ایجاد نوآوری‌های کاربردی باشند که در نهایت به اشتغال و رشد اقتصادی منجر می‌شود. همچنین، برنامه‌های آموزشی باید به گونه‌ای طراحی شوند که علاوه بر آموزش‌های نظری، مهارت‌های عملی و کارآفرینی را نیز به دانشجویان بیاموزند. این امر می‌تواند به افزایش توانمندی دانش‌آموختگان در ورود به بازار کار و ایجاد کسب‌وکارهای جدید کمک کند.

بازنگری در نظام آموزشی باید شامل اصلاح سرفصل‌ها، روش‌های تدریس و ارزیابی دانشجویان نیز باشد تا آموزش‌ها بیشتر مهارت‌محور و کاربردی شوند. علاوه بر این، ایجاد ارتباط مستمر بین دانشگاه‌ها و صنایع مختلف می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش و افزایش فرصت‌های شغلی برای دانش‌آموختگان کمک کند.

نتیجه‌گیری و راه‌حل‌های عملیاتی

مشکلات کشور، به ویژه معضل بیکاری، قابل حل هستند به شرط آنکه مسئله به درستی شناسایی و برای آن راه‌حل‌های منطقی و عملی ارائه شود. اصلاح مدیریت هدف‌گذاری، تقویت پژوهش‌های کاربردی، تدوین نقشه راه دقیق برای تربیت نیروی انسانی ماهر و سوق دادن اقتصاد به سمت اقتصاد دانش‌بنیان و تبدیلی، می‌تواند بسیاری از معضلات اقتصادی و اجتماعی را برطرف کند. همچنین، فراگیری مهارت در کنار دانش می‌تواند مشکل اقتصادی طلاب و دانش‌آموختگان را نیز حل کند و آنان را به سمت فعالیت‌های مولد و کارآفرینی هدایت نماید. این رویکرد می‌تواند به افزایش اشتغال، کاهش فقر و بهبود کیفیت زندگی مردم منجر شود.

در نهایت، برای تحقق این اهداف نیازمند همکاری همه‌جانبه بین نهادهای مختلف از جمله دولت، نظام آموزشی، خانواده‌ها و بخش خصوصی هستیم تا بتوانیم زمینه‌های رشد و توسعه پایدار را فراهم کنیم و کشور را به سوی آینده‌ای روشن‌تر هدایت نماییم.

ب. **سوابق دانشی:** تاریخچه موضوع و سوابق نظری و دانشی موجود در این زمینه چیست و جایگاه موضوع حاضر کجاست؟
فقه اجتماعی به عنوان نگرشی کل نگر در مقابل فقه فردی شکل گرفته است و ریشه های آن به مباحث اسلامی و استنباط های فقهی مرتبط با اداره نظام اجتماعی بازمی گردد. این دیدگاه که پس از انقلاب اسلامی ایران به طور جدی مطرح شد، بر این اصل تأکید دارد که تمامی ابواب فقه باید در چارچوب مدیریت و تنظیم امور جامعه و نظام اسلامی بررسی شوند. از این رو، فقه اجتماعی گستره ای وسیع دارد و شامل مسائل اقتصادی، فرهنگی، حقوقی، سیاسی، نظامی، خانواده و سایر ابعاد زندگی فردی و جمعی است. جایگاه مهم این موضوع در فقه معاصر، به ویژه در باب ولایت فقیه و نظام ولایت، نشان دهنده نگاه سیستمی و جامع به مسائل اجتماعی و حکومتی است که فقیه موظف است بر اساس آن به رفع نیازهای جامعه اسلامی بپردازد.

ج. **موارد نوآوری:** ضمن بیان دانش موجود، نوآوری طرحنامه بطور واضح و روشن تعیین شود.

۱. مباحث جدید حکمرانی

۲. شرح وظایف دولت در خصوص اشتغال و رسیدگی به مشکلات جوانان

۳. تبیین حکمرانی کارآمد و مسولانه

د. **فرایند:** فرایندی که در آن فرضیه/ایده/مدل/نظریه حاصل شده است، بطور دقیق شرح داده شود.
در پرتو انقلاب اسلامی و تشکیل جمهوری اسلامی به رهبری امام خمینی ره با عنایت به مسائلی که توسط مراجع و امام و رهبری شکل گرفته بدنبال شکل گیری حکمرانی کارآمد است.

ه. **منابع:** فهرست منابعی که در متن ارجاع داده شده است، آورده شود.

ارجاعی در متن نداریم .